

Herijking Minimabeleid 2017

Gemeente Veldhoven

Januari 2017
EvK

Inhoudsopgave

Inleiding	3
DEEL I	
Hoofdstuk 1 Bestaande regelingen	4
1.1 Participatiewet	
1.1.1 Bijzondere bijstand	
1.1.2 Individuele inkomenstoeslag en studietoelage	
1.2 Collectieve ziektekostenverzekering	
1.3 Meedoenregeling	
1.3.1 Meedoenregeling voor kinderen	
1.4 Kwijtschelding gemeentebelastingen	
1.5 Schuldhelpverlening	
1.6 Overige voorzieningen	
Hoofdstuk 2 Doelgroep en bereik	6
Hoofdstuk 3 Aanbevelingen en suggesties van onze partners	8
Hoofdstuk 4 Conclusies	10
4.1 Verhogen van het bereik van doelgroep	
4.2 Klijnsmamiddelen	
4.3 Optimaliseren voor mensen met een chronische ziekte of handicap	
4.4 Cliëntondersteuning en loket voor mensen met een laag inkomen	
DEEL II	
Hoofdstuk 5 Wettelijk kader minimabeleid	13
Hoofdstuk 6 Landelijke ontwikkelingen	14
6.1 Armoede in Nederland	
6.2 Armoedebestrijding (Klijnsmamiddelen)	
Hoofdstuk 7 Voorgestelde wijzigingen	15
Hoofdstuk 8 Financiële gevolgen	16
8.1 Meerjarenbegroting	
8.2 Voorgestelde wijzigingen	
8.3 Overzicht na wijzigingen	

Inleiding

In 2014 is het minimabeleid door de raad vastgesteld middels de nota 'minimabeleid Gemeente Veldhoven 2014-2018'. Om de effecten van dit beleid te toetsen is toegezegd een evaluatie te houden en daar waar nodig bijstellingen te doen.

Bij deze evaluatie zijn een aantal partijen betrokken. Er zijn gesprekken gevoerd met de diverse organisaties die een rol hebben bij het minimabeleid in Veldhoven en is gesproken met een vertegenwoordiging van Veldhoven aan tafel.

Daarnaast heeft een drietal studenten van de Avans Hogeschool in 's-Hertogenbosch een onderzoek gedaan naar het minimabeleid in Veldhoven. Zij hebben diverse interviews gehouden met de gebruikers, de intermediairs en de uitvoerders van het minimabeleid. Zij hebben hun bevindingen in een rapportage vervaardigd.

De samenwerking met maatschappelijke partners, die als intermediairs fungeren wordt over het algemeen als goed ervaren. De door hen aangedragen verbeterpunten, met name rond communicatie zijn meegenomen in deze evaluatie.

Deze nota bestaat uit 2 delen. Waarbij in deel I de huidige stand van zaken wordt beschreven en in deel II de nieuwe voorstellen met de financiële gevolgen worden gepresenteerd.

DEEL I

Hoofdstuk 1 Bestaande regelingen

Het minimabeleid in de gemeente Veldhoven bestaat uit een aantal regelingen. Sommigen daarvan betreffen een wettelijke verplichting, anderen zijn bevoegdheden. Iedere regeling kent eigen voorwaarden en norminkomens.

1.1 Participatiewet

De Participatiewet kent maandelijks uitkeringen voor het levensonderhoud. Daarnaast kent de wet nog 3 aanvullende regelingen voor mensen met een laag inkomen. De bijzondere bijstand voorziet in kosten die uit bijzondere omstandigheden ontstaan. De Individuele inkomenstoelage en Studietoelage zijn inkomensondersteuningsregelingen zonder dat daar specifieke kosten tegenover staan.

1.1.1 Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand wordt verstrekt in gevallen dat een aanvrager geconfronteerd wordt met onvoorziene, noodzakelijke kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden, waarbij het inkomen van belanghebbende niet volledig toereikend is om in die kosten te voorzien. Om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand is het niet vereist dat belanghebbende ook recht heeft op algemene bijstand. Het recht op bijzondere bijstand wordt berekend op basis van de eigen draagkracht. De norm hiervoor is door de gemeenteraad vastgesteld op 105% van het van toepassing zijnde minimum. Een gedeelte van het inkomen boven de 105% geldt als eigen bijdrage voor de kosten en wordt dus in mindering gebracht op de bijzondere bijstand.

1.1.2 Individuele inkomenstoelage en studietoelage

Dit betreft een toelage voor mensen die langdurig zijn aangewezen op een inkomen op minimumniveau. De voorziening is wettelijk verplicht: op aanvraag moet deze toegekend worden als aan de voorwaarden is voldaan. Het recht wordt bepaald aan de hand van inkomensgegevens en de verwachting dat op korte termijn geen inkomensverbetering is te verwachten. Het norminkomen voor beide toelagen bedraagt 110% van het van toepassing zijnde minimum. Bij een inkomen boven de 110% bestaat er geen recht op de toelagen.

1.2 Collectieve ziektekostenverzekering

Voor mensen met een minimuminkomen tot 110% bestaat de mogelijkheid gebruik te maken van een collectieve zorgverzekering (basis- en aanvullende verzekering). Verzekeraars CZ en VGZ verlenen voor de basisverzekering en het aanvullend pakket collectiviteits-korting. Binnen deze regeling wordt de premie voor de aanvullende verzekering nog eens extra verlaagd voor verzekerden met een bedrag van € 12,50 per maand voor de basispakketten en een bijdrage van € 37,50 per maand voor de uitgebreide pakketten.

1.3 Meedoenvoorziening

In 2015 is de nieuwe verordening 'Meedoenvoorziening' door de gemeenteraad vastgesteld. Deze regeling vervangt de oude Bijdrageregeling Welzijnsactiviteiten en stelt mensen met een minimum inkomen in staat om maatschappelijk te participeren. Belangrijkste wijziging in de nieuwe regeling is dat mensen 'toegang' tot een voorziening krijgen en geen bedrag meer hoeven voor te schieten zoals onder de oude regeling. Een andere belangrijke wijziging is dat de bestedingsdoelen van de regeling diverser zijn én beter worden benut. Waar onder de oude regeling het bedrag grotendeels op ging aan telefoon- en internet-abonnementen, wordt onder de nieuwe regeling veel meer gebruik gemaakt van voorziening en waarmee mensen echt buiten de deur komen. Denk daarbij aan lidmaatschap van sportverenigingen, cursussen bij de Parasol of toegang tot zwembad of theater.

Het norminkomen voor de meedoenvoorziening bedraagt 110% van het van toepassing zijnde minimum. Mensen met een hoger inkomen, komen niet voor de regeling in aanmerking.

1.3.1 Meedoenvoorziening voor kinderen

De nieuwe Meedoenvoorziening, die uitgevoerd wordt door de gemeente, is voor volwassenen. Voor maatschappelijk participeren voor kinderen is, op aanbeveling van de kinderombudsman, een 'kindpakket' vastgesteld. De verstrekking van voorzieningen uit dat kindpakket voor kinderen tussen de 4 en 18 jaar is in Veldhoven belegd bij Stichting Leergeld. De kracht van deze organisatie is dat zij voorzieningen voor kinderen in natura verstrekken, waardoor ze gegarandeerd goed besteed worden. Daarnaast weten zij door de betrokkenheid van vele Veldhovense partners van iedere euro een 'daalder' te maken. Veel voorzieningen kunnen 'met korting' bedongen worden. Het gezinsnorminkomen voor het kindpakket ligt op 120% van het van toepassing zijnde minimum en sluit daarmee aan op de landelijk geldende norm voor Stichting Leergeld. De gemeente Veldhoven verleent jaarlijks subsidie aan Stichting Leergeld voor het uitvoeren van deze taak.

1.4 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Inwoners die qua inkomen en vermogen onder de normbedragen vallen, komen in aanmerking voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. De Leidraad Invordering is hier richtinggevend. Mensen met een inkomen tot 100% van het minimum krijgen automatisch een verlaagde belastingaanslag, zij hoeven hier geen aanvraag voor te doen. De kosten van kwijtschelding van de afvalstoffen- en rioolheffing komen ten laste van het minimabeleid.

Het verlenen van kwijtschelding is geen verplichting maar een bevoegdheid. De wet zegt namelijk dat gehele of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden verleend aan een belastingplichtige die zijn belastingaanslag of een deel daarvan niet anders dan met buitengewoon bezwaar kan betalen. De gemeenteraad bepaalt of en zo ja, van welke belasting kwijtschelding wordt verleend. In Veldhoven wordt voor het maximale bedrag kwijtschelding verleend, voor zover er recht is.

1.5 Schuldhulpverlening

Huidig beleid is gericht op het stabiliseren en opheffen van problematische schulden voor inwoners van Veldhoven. Vrijwillige budgetcoaches van Bureau Sociale Raadslieden hebben een belangrijke rol in de vroegsignalering en laagdrempelige schuldienstverlening. Er is intensieve samenwerking tussen de schuldhulpverleners van de gemeente en de budgetcoaches. Uitgangspunt voor schuldhulpverlening in Veldhoven is het bieden van maatwerk, waarbij een integrale aanpak nagestreefd wordt.

1.6 Overige voorzieningen

Naast de bovengenoemde regelingen zijn er diverse initiatieven die in Veldhoven bijdragen aan het bestrijden van de gevolgen van armoede. De Voedselbank is een belangrijke organisatie voor mensen met een minimuminkomen. Op indicatie kunnen mensen met een laag besteedbaar inkomen wekelijks een voedselpakket afhalen bij de Voedselbank. Daarnaast neemt de Voedselbank deel aan het overleg met organisaties die een rol hebben op het gebied van het bestrijden van armoede. Naast de Voedselbank vormen diverse initiatieven vanuit de kerk ook een oplossing voor mensen met financiële problemen.

Hoofdstuk 2 Doelgroep en bereik

Er bestaan geen exacte gegevens over het aantal mensen dat binnen Veldhoven leeft op het sociale minimum of in armoede. Het Sociaal Cultureel Planbureau en het Centraal Bureau voor de Statistiek geven jaarlijks publicaties over de cijfers in Nederland. Door Stimulansz wordt per jaar een minimascan gepubliceerd, die per regio en per gemeente inschattingen weergeeft. Op basis van deze publicatie kan voor de gemeente Veldhoven, bij benadering, inzicht gegeven worden in het aantal huishoudens dat op het sociaal minimum zou leven. Deze inschatting geeft nog niet aan of iemand ook daadwerkelijk tot de doelgroep voor het minimabeleid hoort omdat iedere regeling of iedere organisatie eigen toelatingseisen heeft. Zo komen enkel mensen met 100% van het sociaal minimum in aanmerking voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen, mensen met 105% van het sociaal minimum voor bijzondere bijstand en hanteert Stichting Leergeld een grens van 120% van het sociaal minimum.

Onderstaande cijfers zijn dus schattingen van Stimulansz, bedoeld om inzicht te geven in de omvang van de doelgroep voor het minimabeleid in de gemeente Veldhoven. Ook kan op basis van deze cijfers een inschatting gemaakt worden van de financiële gevolgen bij het verruimen van de inkomensgrenzen.

Uit de minimascan 2016 blijkt dat het aantal huishoudens met een minimuminkomen in Veldhoven bestaat uit:

Doelgroep mensen met een minimuminkomen onderverdeling

Inkomen/ percentage sociaal minimum	101%	110%	120%	125%
Inkomen uit arbeid	299	398	548	614
Inkomen uit zelfstandigheid	216	232	282	282
Uitkering inkomensverzekering	680	1179	1701	1973
Uitkering sociale voorziening	270	374	405	413
<i>Totaal</i>	<i>1465</i>	<i>2183</i>	<i>2936</i>	<i>3282</i>
<i>Percentage van aantal huishoudens in Veldhoven</i>	<i>7%</i>	<i>11%</i>	<i>15%</i>	<i>17%</i>
Aantal kinderen	586	873	1174	1312

Bereik van de verschillende regelingen

Vanaf april 2015 is het nieuwe minimabeleid operationeel. Het jaar 2016 is het eerste volledige jaar dat de regelingen uitgevoerd worden. Hieronder volgt een overzicht van het aantal inwoners met een minimum inkomen dat van de diverse regelingen gebruik maakt.

Bijzondere bijstand

In 2015 zijn er 399 aanvragen bijzondere bijstand toegekend. In 2016 zijn dat er 465 geweest. Dit is een toename van 16%.

Individuele inkomstenstoelag

In 2015 zijn er 231 aanvragen voor toeslagen toegekend. Met een toename van 20% zijn er in 2016 276 aanvragen toegekend.

Collectieve ziektekostenverzekering

Het aantal collectief verzekerden was in 2015 351. In 2016 is dit aantal met 30% gestegen tot 463.

Meedoenvoorziening

In 2015 kenden we 352 deelnemers aan de meedoenregeling en in 2016 zijn dat er 293. Dit lijkt een afname, maar kan genuanceerd worden. De nieuwe meedoenregeling is in april 2015 vastgesteld, waardoor 2015 een overgangsjaar is

geweest. Begin van 2015 zijn nog heel veel aanvragen voor de oude regeling 2014 afgewerkt en toegekend. Daardoor is het aantal van 2015 vertekend. Daarnaast is door de nieuwe regeling de systematiek gewijzigd. Onder de oude regeling kon een inwoner meerdere aanvragen in een jaar indienen totdat het maximum bedrag was bereikt. Onder de nieuwe regeling kunnen inwoners maar één aanvraag doen. Deze wijziging heeft een daling van het aantal aanvragen tot gevolg. Als we voor deze regeling de aantallen van 2016 vergelijken met 2014, dan zien we een stijging van 276 naar 293, dat is een stijging van 7%.

Meedoenvoorziening voor kinderen (kindpakket)

Stichting Leergeld heeft in 2015 aan 411 kinderen een voorziening verstrekt. In 2016 waren dat er 445. Het aantal is met 8,5% toegenomen.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

In 2015 zijn 612 aanslagen kwijtgescholden. Voor 2016 zijn dit er minder, namelijk 543. Door een wijziging in de regelgeving in 2016 (verlaging van de vermogensgrens) komen er minder mensen voor kwijtschelding in aanmerking.

Schuldhulpverlening

Het aantal nieuw gestarte schuldhulpverleningstrajecten in 2015 bedraagt 35 en in 2016 is dit nagenoeg gelijk gebleven met 37. Het aantal inwoners dat begeleiding krijgt van een budgetcoach is ook stijgende. Van 73 in 2014 tot 158 in 2016.

Conclusie

We zien in alle regelingen een toename van het aantal verstrekkingen, behalve bij de kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Het is lastig een inschatting te geven hoe groot het bereik van alle regelingen is omdat de minimascan uitgaat van het aantal huishoudens. De verstrekkingen binnen het minimabeleid (met uitzondering van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen) worden geregistreerd per persoon. Zo zien we dat de doelgroep van bijvoorbeeld de collectieve ziektekostenverzekering zo'n 2183 huishoudens betreft. Met zo'n 463 deelnemers ligt het bereik tussen de 10–20%.

Wat we wel zien is dat het bereik van het minimabeleid in de lift zit. Dat we nog steeds een groot deel van de minima niet bereiken is, zonder exacte cijfers te noemen, evident. Het onder de aandacht blijven brengen van de diverse regelingen en het stimuleren van het gebruik daarvan blijft een aandachtspunt van deze evaluatie.

Hoofdstuk 3 Aanbevelingen en suggesties van onze partners

Onderdeel van deze evaluatie is het toetsen van de effecten van het huidige minimabeleid bij de uitvoerders van de regelingen, de doelgroep en de intermediairs.

Er hebben gesprekken plaatsgevonden met een delegatie van Veldhoven aan Tafel, medewerkers van het cluster Werk en Inkomen van de gemeente Veldhoven, intermediairs en bestuur van Stichting Leergeld, medewerkers van Bureau Sociaal Raadslieden en bezoekers van de Voedselbank.

De vertegenwoordiging van Veldhoven aan Tafel (VaT) heeft zich met name gebogen over de vraag hoe meer mensen bereikt kunnen worden. Zij hebben diverse ideeën daarvoor aangedragen van het uitbreiden van de voorzieningen voor de Meedoenvoorziening tot het houden van informatiebijeenkomsten. Daarnaast is het idee geopperd voor een individueel budget binnen het minimabeleid. Een soort van persoonsgebonden budget waaruit iedere burger met een minimuminkomen zelf bestedingen kan doen. Dit budget zou dan met behulp van een begeleider ingezet kunnen worden ter bestrijding van armoede of het vergroten van maatschappelijke participatie.

De gesprekken met stichting Leergeld hebben een aantal ideeën opgeleverd om het kindpakket te verruimen. Zo is er steeds meer behoefte om voorzieningen te treffen voor kinderen jonger dan 4 jaar. Omdat Stichting Leergeld zich primair richt op kinderen vanaf 4 jaar, bestond er voorheen geen mogelijkheid om kinderen jonger dan 4 jaar een voorziening te verstrekken. Nu wordt gedacht aan de voorziening peuterspeelzaal en speel-o-theek voor deze doelgroep. Daarnaast is er behoefte aan het bieden van meer maatwerk voor de volledige doelgroep. Dat maatwerk kan bestaan uit het verstrekken van een voorziening tot een hoger bedrag of voorzieningen die voorheen niet verstrekt worden. Ook wordt benoemd dat het afschaffen van het schoolzwemmen een grotere behoefte schept om zwemlessen te vergoeden voor kinderen. Ook het vieren van verjaardagen voor kinderen (traktaties) wordt in incidentele gevallen als voorziening benoemd.

Stichting Leergeld is naast het ophogen van het kindpakket voorstander van het oprichten van een loket voor mensen met een minimuminkomen en mensen met financiële problemen. Zij constateren steeds vaker dat met de transformatie binnen het sociale domein het beroep op zelfredzaamheid van inwoners groter en groter wordt. Voor mensen in deze situatie is dit vaak een enorme opgave. Ze zijn niet altijd goed in staat om verstandige keuzes te maken met het kleine budget dat zij tot hun beschikking hebben. Een systeem van 'buddy's' vanuit een dergelijk 'minimaloket' zou mensen kunnen helpen bij het maken van deze keuzes. Opgemerkt wordt dat dit loket en buddysysteem niet in plaats komt van de bestaande budgetcoaches, maar juist een nog laagdrempeligere voorliggende voorziening zou kunnen zijn. Daar waar de budgetcoaches hun aandacht richten op het treffen van betalingsregelingen en het voorkomen van schulden, zou een buddy vanuit het minimaloket kunnen helpen bij het zoeken naar mogelijke oplossingen voor de acute problemen die zijn ontstaan, zoals het vervangen van een kapotte koelkast of het moeten voldoen van een eigen risico met betrekking tot ziektekosten.

Door 3 studenten van de Avans Hogeschool is een onderzoeksoopdracht uitgevoerd. Zij hebben een evaluatie gehouden van het minimabeleid in Veldhoven. Zij hebben zich beperkt tot de meedoenregeling voor volwassenen en kinderen en de keuze van de raad voor het ophogen van de inkomensgrens van 105% naar 110%. In hun rapportage doen zij aanbevelingen voor het beter monitoren en bereiken van de doelgroep en de doelstellingen van het minimabeleid. Daarnaast geven zij aan dat het belangrijk is om mensen met een minimuminkomen goed voor te lichten en wellicht te

begeleiden omdat wet- en regelgeving lastig te begrijpen is voor deze doelgroep. Als laatste merken zij op dat een deel van de doelgroep blij is met het nieuwe beleid waarin gekozen is voor het verstrekken van voorzieningen in plaats van geld. Een ander deel van de groep zou liever de financiële bijdrage blijven ontvangen.

De medewerkers van het cluster Werk & Inkomen herkennen de aandachtspunten die door de andere partners zijn aangegeven. Voorlichting en begrijpelijke aanvraagformulieren zijn belangrijk. Ook herkennen zij dat het mensen met een laag inkomen vaak aan capaciteit ontbreekt om oplossingen te vinden voor de problemen die zich voordoen. Zij zien een toenemend beroep op de regelingen voor minima, maar veronderstellen dat nog steeds niet de totale doelgroep bereikt wordt. Een ophoging van de inkomensnormen voor bepaalde regelingen zien zij als passende wijziging. Ook ondersteunen zij het idee van een minimaloket. Als medewerker van de gemeente Veldhoven ontbreekt het vaak aan mogelijkheden om een inwoner met een laag inkomen te helpen of ondersteunen, omdat er bijvoorbeeld geen recht is op financiële bijstand. Een loket zou deze ondersteuning wellicht kunnen bieden.

Hoofdstuk 4 Conclusies

De evaluatie van het minimabeleid heeft een aantal inzichten opgeleverd. Een deel hiervan zal leiden tot het concreet aanpassen van de regelingen of het ontwikkelen van een nieuwe regeling als aanvulling op het bestaande beleid. Andere inzichten krijgen hun beslag in een praktische uitwerking: niet de regelingen maar de uitvoering wordt daarop aangepast.

Geconcludeerd kan worden dat het minimabeleid op een aantal punten verbeterd kan worden:

1. De toegang zou moeten worden verbreed, zodat meer mensen gebruik kunnen maken van de regelingen;
2. De extra Klijnsmiddelen, bedoeld voor bestrijding van armoede bij kinderen en ouderen, dienen een bestemming te krijgen.
3. Er is behoefte om ook voor kinderen van 0 tot 4 jaar voorzieningen in het kader van participatie te verstrekken;
4. Er is behoefte om de Meedoenregeling uit te breiden met meer voorzieningen geschikt voor ouderen;
5. Mensen met een chronische ziekte of handicap zouden meer in staat gesteld moeten worden om te participeren.
6. Er is behoefte aan clientondersteuning voor mensen met een laag inkomen bij het zoeken naar oplossingen bij financiële problemen
7. Er moet steviger ingezet worden op preventie, het voorkomen van financiële problemen en schulden en als ze zich voordoen zoveel mogelijk in een vroeg stadium aangepakt worden;

Deze verbeteringen worden hieronder uitgewerkt:

4.1 Verhogen van het bereik van doelgroep

Het verhogen van het bereik kan op een aantal manieren gerealiseerd worden. Enerzijds kunnen regelingen beter bekend worden gemaakt bij de doelgroep. Het intensiveren en verbeteren van voorlichting is belangrijk. Naast voorlichting speelt toegankelijkheid een grote rol. Veel mensen uit de doelgroep ervaren een grote drempel om bij de gemeente aan te kloppen. Dit aandachtspunt zal samen met onze partners binnen de armoedebestrijding worden opgepakt. Zij kunnen een grote rol spelen als intermediair, waardoor mensen met een minimuminkomen gemakkelijker gebruik willen maken van de regelingen die de gemeente biedt.

Voor de Meedoenregeling kan anderzijds gedacht worden aan het uitbreiden van het aantal bestedingsdoelen, waardoor een grotere groep mensen een passende activiteit binnen de regeling kan vinden. Zo is het bestaande aanbod wellicht niet passend voor ouderen of allochtone vrouwen. Verenigingen en organisaties die activiteiten kunnen bieden voor specifieke doelgroepen zouden gestimuleerd moeten worden tot het deelnemen aan de Meedoenregeling.

Daarnaast kan verbreding van de doelgroep bereikt worden door het ophogen van de inkomensgrenzen, waardoor meer mensen in aanmerking komen voor de regelingen. Zeker bij de regelingen waar de inkomensgrens een 'harde' voorwaarde is en er dus geen recht bestaat op de regeling bij het overschrijden van het norminkomen, geldt dit. Daarnaast zien we in de regiogemeenten dat het hanteren van een inkomensgrens van 120% van het minimum voor deze regelingen veel voorkomt.

Voor de bijzondere bijstand geldt dit niet, omdat hierbij het draagkrachtprincipe gehanteerd wordt. Bij een overschrijding van het norminkomen is slechts *minder* recht op de vergoeding in plaats van helemaal *geen* recht. Hoe hoger het inkomen, hoe groter het eigen aandeel van de gevraagde kosten. Vanwege deze systematiek wordt

voorgesteld om specifiek voor deze regeling de huidige inkomensnorm van 105% te continueren. Daarnaast leent de aard van deze regeling zich niet voor een verruiming van de inkomensnorm. Bijzondere bijstand is bedoeld voor kosten die zich voordoen en die gebruikelijk uit het eigen inkomen voldaan worden, maar die vanwege een bijzondere situatie voor dat moment niet voldaan kunnen worden. Er wordt gekeken of iemand zijn verantwoordelijkheid heeft genomen voor het voorkomen van de kosten of er geprobeerd is te reserveren als de kosten voorspelbaar waren. Het ophogen van de inkomensnorm kan tot gevolg hebben dat voor een groep mensen het eigen aandeel in de kosten nihil wordt, terwijl van hen verwacht mag worden dat zij kunnen reserveren. Zeker gezien het feit dat bij schrijnende situaties uitzonderingen kunnen worden gemaakt - omdat er altijd een individuele beoordeling wordt gemaakt - is het niet wenselijk de inkomensnorm te verhogen voor deze regeling.

Voor de individuele inkomensnorm en studietoelage wordt ook geen verhoging van de inkomensnorm voorgesteld vanwege de aard van de regeling. Deze zijn door de gemeenteraad vastgesteld op 110%. Een verhoging van deze norm is niet wenselijk om dezelfde reden als hierboven voor bijzondere bijstand wordt gegeven. Voorgesteld wordt om deze inkomensnorm op 110% van het minimum te handhaven.

Ook voor de kwijtschelding gemeentelijke belastingen wordt geen ophoging van de inkomensnorm voorgesteld, omdat dit vanwege wet- en regelgeving niet mogelijk is. Deze regeling vloeit voort uit belastingwetgeving (Invorderingswet) en biedt enkel ruimte voor verenging van het beleid, niet voor verruiming.

4.2 Klijnsmamiddelen

De extra Klijnsmamiddelen zijn bedoeld om armoede te bestrijden onder kinderen en ouderen. Uit de evaluatie is gebleken dat het voorzieningenniveau voor deze doelgroepen in Veldhoven verbeterd kan worden. Met Stichting Leergeld is gesproken over het vergroten van de doelgroep. Zij streven er naar meer kinderen in armoede te bereiken door het intensiveren van contacten met netwerkpartners. Daarnaast willen zij het bedrag per kind per jaar ophogen en ook voorzieningen voor kinderen tussen de 0 en 4 jaar te gaan verstrekken, deze laatste groep was voorheen uitgesloten. Het ophogen van de inkomensnorm zou met een extra subsidie mogelijk gemaakt kunnen worden.

Voor de bestrijding van de gevolgen van armoede bij ouderen wordt gedacht aan het verbeteren van de aangeboden voorzieningen van de Meedoenregeling. Er moet gezocht worden naar activiteiten die beter geschikt zijn voor ouderen. Hierover zijn inmiddels contacten gelegd met de ouderenbonden en Swove. Het lidmaatschap en een strippenkaart voor activiteiten worden als mogelijkheden onderzocht.

Veel ouderen hebben een chronische ziekte of handicap die extra kosten met zich meebrengt die niet gecompenseerd worden. Gebleken is dat er door deze extra kosten weinig financiële ruimte overblijft voor participatie. Daar bovenop komt dat het fysiek ook lastig is om te participeren met een ziekte of handicap. Veel activiteiten zijn niet geschikt, of zijn lastig of enkel met extra kosten (bv taxi) te bereiken. Een regeling waarmee (een deel van) de kosten van ziekte of handicap gecompenseerd kunnen worden is wenselijk.

Voorgesteld wordt om de Klijnsmamiddelen te bestemmen aan het ophogen van de subsidie aan Stichting Leergeld voor voorzieningen voor kinderen, het uitbreiden van de meedoenvoorziening met activiteiten toegespitst op ouderen, het invoeren van een regeling voor chronisch zieken en gehandicapten en preventie in de vorm van cliëntondersteuning.

4.3 Optimaliseren voor mensen met een chronische ziekte of handicap

Tijdens de evaluatie zijn signalen ontvangen dat het huidige minimabeleid niet toereikend is voor mensen die extra kosten hebben in verband met chronische ziekte of handicap. In Veldhoven is er voor gekozen om de compensatie van het afschaffen van diverse landelijke regelingen voor deze doelgroep vorm te geven binnen de collectieve ziektekostenverzekering. Hiermee is ook een bewuste keuze gemaakt om deze kosten enkel voor mensen met een laag inkomen te compenseren. De gedachte die hier achter schuil gaat is dat de € 300 tot € 400 per jaar die voorheen gecompenseerd werd door mensen met een 'beter' inkomen wel gedragen zou kunnen worden. Het feit dat gemeenten ook slechts een kwart van het eerder daarvoor beschikbare budget ontvangen voor het compenseren van deze kosten, maakt dat er keuzes gemaakt zijn.

Gebleken is dat de collectieve ziektekosten niet voor iedere burger met een chronische ziekte of handicap een toereikende verzekering is. Er is keuze uit 6 pakketten bij 2 verzekeraars, maar voor mensen met specifieke hoge zorgkosten kan een ander pakket met een hogere vergoeding voor die betreffende kosten een betere keuze zijn. Op basis van maatwerk wordt nu individueel een uitzondering gemaakt en ontvangt iemand die kan aantonen dat dit het geval is, toch de bijzondere bijstand in de kosten van de aanvullende premie, alsof hij collectief verzekerd is.

Daarnaast zien we dat het voldoen van het eigen risico en de eigen bijdrages in de WMO/WLZ vaak een probleem oplevert voor mensen met minimuminkomen. In 2 van de 6 aangeboden pakketten uit onze collectieve verzekering zijn deze kosten meeverzekerd. Bij 2 andere pakketten zijn deze kosten gespreid te betalen. Het is aan te bevelen om chronisch zieken en gehandicapten goed voor te lichten over de keuze voor het juiste pakket. Daarnaast is het wenselijk dat daar waar mensen een verantwoorde keuze hebben gemaakt voor een aanvullende zorgverzekering (gezien hun ziekte of handicap) maar toch hun eigen risico of eigen bijdrage niet verzekerd hebben, er de mogelijkheid bestaat om deze kosten via de bijzondere bijstand vergoed te krijgen. Hiervoor zouden de beleidsregels bijzondere bijstand kunnen worden aangepast. Het vaststellen van deze gewijzigde beleidsregels is een bevoegdheid van het college.

4.4 Cliëntondersteuning en loket voor mensen met een laag inkomen

Het hebben van een laag inkomen vergt het continu maken van keuzes en afwegingen. Financiële problemen vormen daarbij vaak een belemmering om zaken volledig te overzien waardoor niet altijd de meest verstandige keuzes gemaakt worden. Brandjes worden geblust, het ene gat wordt met het andere gevuld. Budgetcoaches en schuldhulpverleners hebben hierbij een belangrijke rol. Voordat iemand bij deze dienstverleners bekend of gemeld is, staat het water vaak al tot de lippen.

Een laagdrempelige voorziening waarbij mensen zonder indicatie en zonder dat er al sprake is van concrete financiële problemen (betalingsachterstanden en/of schulden) ondersteuning kunnen krijgen bij het zoeken naar oplossingen en het maken van keuzes die noodzakelijk zijn als gevolg van een laag inkomen. Dit loket zou bemand kunnen worden tijdens kantooruren door de professionals en vrijwilligers van de organisaties die een rol spelen binnen het minimabeleid (BSR, Stichting Leergeld, Vluchtelingenwerk en de Voedselbank). Deze 'cliëntondersteuners' kunnen inschatten of een incidentele praktische oplossing nodig is, of dat aangestuurd moet worden op een structurele oplossing, waarbij vaak ook een stukje gedragsverandering komt kijken. Daar waar flinke betalingsachterstanden en schulden zijn ontstaan hebben zij een verwijzende functie naar de budgetcoaches en schuldhulpverleners van de gemeente.

Een bijkomend voordeel van een dergelijk loket is dat de betrokken organisaties een fysieke omgeving hebben, waarin zij elkaar ontmoeten en kunnen samenwerken, wat efficiëntie en effectiviteit bevordert. Zo zou voorkomen kunnen worden dat cliënten hetzelfde verhaal bij verschillende organisaties moeten doen.

DEEL II

Hoofdstuk 5 Wettelijk kader minimabeleid

Gemeentelijke categoriale regelingen, zowel in de bijzondere bijstand als daarbuiten, zijn vrijwel niet meer mogelijk. De wetgever heeft nadrukkelijk gesteld dat er geen ruimte (meer) is voor eigen gemeentelijk categoriaal beleid inzake bijzondere inkomensaanvulling. Algemeen, generiek inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk.

Naast de categoriale bijzondere bijstand voor de collectieve aanvullende zorgverzekering is er (beperkte) beleidsvrijheid bij de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen, de schuldhulpverlening en de voorzieningen voor maatschappelijke participatie.

Voor de voorzieningen voor maatschappelijke participatie, blijft gelden dat die uitsluitend betrekking mogen hebben op culturele, maatschappelijke en sportieve activiteiten. Dit betekent dat deze regelingen het categoriale karakter kunnen behouden en het college nog bevoegd is beleid te voeren.

Hoofdstuk 6 Landelijke ontwikkelingen

6.1 Armoede in Nederland

Met de recessie die eind 2008 inzette, is het aantal 'armen' onder de Nederlandse bevolking fors gestegen. In 2008 waren er ongeveer 870.000 mensen met een huishoudensinkomen onder het niet-veel-maar-toereikendcriterium, vijf jaar later waren dit er ruim 1,25 miljoen. In procenten uitgedrukt ging het om respectievelijk 5,6 en 7,9 procent van de totale bevolking.

In 2014 daalde dit aantal naar 1,2 miljoen mensen (7,6 procent). De verwachting is dat het armoedepercentage in 2015 en 2016 verder zal dalen naar 7 procent. Voor 2017 heeft het kabinet aangekondigd de koopkracht van ouderen en uitkeringsgerechtigden te willen repareren. Bij een koopkrachtverbetering van 1 procent zal de armoede in 2017 vermoedelijk uitkomen op 6,8 procent.

6.2 Armoedebestrijding (Klijnsmiddelen)

Naast de middelen die vanaf 2014 jaarlijks in het gemeentefonds worden gestort ter bestrijding van armoede bij kinderen en vroegsignalering schuldhulpverlening, worden vanaf 2017 extra middelen toegevoegd voor armoedebestrijding bij kinderen en ouderen. Deze middelen worden de zogenaamde 'Klijnsmiddelen' genoemd. Gemeenten zullen zorg dragen voor het verstrekken van middelen in natura aan die kinderen en ouderen die nu door armoede niet mee kunnen doen. De afspraak is dat gemeenten de aanwezige netwerken en de eigen infrastructuur zullen benutten en optimaliseren zodat alle kinderen in de armoede toegang hebben tot de voorzieningen.

In de meerjarenbegroting is vanaf 2014 een bedrag van € 100.000 per jaar hiervoor opgenomen en hier wordt vanaf 2017 jaarlijks € 153.000 aan toegevoegd.

Hoofdstuk 7 Voorgestelde wijzigingen

Resumerend kunnen de volgende wijzigingen aan de raad worden voorgesteld:

- 1. Ophogen inkomensnorm voor de collectieve ziektekostenverzekering naar 120% van het minimum.*
Deze norm is vastgelegd in de nota minimabeleid 2014-2018. Voor deze regeling is geen nadere verordening of beleidsregel vastgesteld. Wel moet hierop de uitvoeringsovereenkomst met de ziektekostenverzekeraars aangepast worden, dit is een bevoegdheid van het college met mandaat naar het afdelingshoofd. Gezien de aard van de overeenkomst met zorgverzekeraars (er kunnen geen wijzigingen worden doorgevoerd tijdens de looptijd) kan deze wijziging niet eerder ingaan dan 1 januari 2018.
- 2. Ophogen inkomensnorm Meedoenvoorziening naar 120% van het minimum.*
Voor deze regeling is een verordening door de gemeenteraad vastgesteld. Deze zal moeten worden aangepast. De door het college vastgestelde nadere regels bevatten geen bepalingen over de inkomensnorm, dus kunnen gehandhaafd blijven. Daarnaast zal het voorzieningepakket worden uitgebreid met voorzieningen meer geschikt voor ouderen. De verwachting is dat deze wijziging met het opnieuw vaststellen van de verordening kan ingaan per 1 januari 2018.
- 3. Ophogen van de subsidie aan Stichting Leergeld en afspraken maken over de verstrekkingen binnen het kindpakket.*
Met het ophogen van de subsidie wordt mogelijk gemaakt dat de doelgroep uitgebreid kan worden met kinderen tussen 0 en 4 jaar, de inkomensnorm opgehoogd kan worden en het bedrag per kind opgehoogd kan worden, waardoor meer maatwerk mogelijk is. Deze ophoging vindt dekking in de Klijnsmiddelen. Het verlenen en vaststellen van subsidies en het maken van de budgetafspraken is een bevoegdheid van het college. Deze wijziging kan medio 2017 worden gerealiseerd.
- 4. Regeling voor chronisch zieken en gehandicapten ter compensatie voor kosten in verband met ziekte of handicap.*
Vanwege het verbod op het voeren van categoriaal inkomensbeleid is het nodig dat bij de uitvoering van deze regeling steeds een individuele afweging wordt gemaakt. Deze regeling zal opgenomen kunnen worden in de beleidsregels bijzondere bijstand, wat een bevoegdheid van het college is. Vooruitlopend op deze vaststelling kan medio 2017 gestart worden met de uitvoering van deze regeling.
- 5. Onderzoek naar de mogelijkheden voor een minimaloket/cliëntondersteuning.*
Door verschillende netwerkpartners is bereidheid getoond om mee te werken aan een onderzoek naar de haalbaarheid en meerwaarde van een loket waar mensen met een minimuminkomen ondersteuning kunnen krijgen bij het zoeken naar financiële oplossingen of het aanpassen van hun levensstijl waardoor structureel meer financiële ruimte in het inkomen wordt gevonden.

Hoofdstuk 8 Financiële gevolgen

8.1 Meerjarenbegroting

In programma 7 Sociaal Domein is het minimabeleid opgenomen onder productnummer 6434.

Voor 2017 zijn uitgaven opgenomen tot een bedrag van € 1.064.000. Hiervan is een bedrag van € 53.000 opgenomen als loon- en bedrijfsvoeringskosten. Het overige deel is bestemd voor directe voorzieningen voor mensen met een minimuminkomen.

8.2 Voorgestelde wijzigingen

Om een inschatting te kunnen maken van de financiële consequenties van de voorgestelde wijziging is een verwachte toename berekend. We zien een toename van 35% van de doelgroep bij een verhoging van de inkomensgrens van 110% naar 120% van het minimum. De toename wordt 50% als gekozen wordt voor een inkomensnorm van 125%. Om binnen de huidige budgetten te blijven én omdat verwacht wordt dat het intensiveren van voorlichting ook een toename van het gebruik tot gevolg zal hebben, wordt gekozen om de inkomensnorm te maximeren tot 120% van het minimum.

Loon- en bedrijfsvoeringskosten

De verwachting is dat de voorgestelde wijziging een toename van het aantal aanvragen met zich meebrengt. Geschat wordt een extra belasting van 440 uur (0,25 fte), waarmee de loonkosten toenemen met een bedrag van € 12.613.

Doelgroep mensen met een minimuminkomen toename

Inkomen/ percentage sociaal minimum	101%	110%	120%	125%
Veldhoven ¹	1465	2183	2936	3282
Toename tov 110%	0	0	35%	50%

1. Ophogen inkomensnorm collectieve ziektekosten verzekering naar 120%

Naar verwachting zal de doelgroep met 35% groeien. Uitgaande van het feit dat de kosten evenredig groeien zullen de uitgaven stijgen van nu € 130.000 naar € 175.550. De stijging € 45.000 past binnen meerjarenbegroting. De stijging van de extra loonkosten wordt voor deze regeling geschat op € 4.000. Ook deze stijging kan binnen de meerjarenbegroting worden opgevangen.

2. Ophogen inkomensnorm meedoenregeling naar 120%

Ook hier kan uitgegaan worden van een verwachte stijging van 35%, waarmee de uitgaven van € 50.000 stijgen naar € 67.500. Ook deze stijging van € 17.500 past binnen de meerjarenbegroting. Daarnaast verwachten we een toename van de uitgaven door het uitbreiden van de bestedingsdoelen voor ouderen, deze extra uitgaven vinden dekking in de Klijsmamedelen.

3. Ophogen subsidie voor Stichting Leergeld

Stichting Leergeld ontvangt in de subsidieperiode van 2017 tot en met 2019 een bedrag van € 56.500 per jaar voor het verstrekken van voorzieningen voor kinderen op het gebied van contributies/hulpmiddelen van sport en spel, beweging, onderwijs/educatie, cultuur, muziek en participatie in het algemeen. De aanvullende subsidie zal na besluitvorming van de raad door het college worden verleend. Over de hoogte van de aanvullende subsidie vindt intensief contact plaats met Stichting Leergeld. Deze is afhankelijk van de inspanningen en doelstellingen die zij met de

¹ Bron: minimascan 2016 Stimulansz

aanvullende subsidie kunnen bereiken. De extra ontvangen rijksmiddelen ter bestrijding van armoede bij kinderen bieden voldoende dekking om de aanvullende subsidie te verlenen.

4. Regeling voor chronisch zieken en gehandicapten

Deze nieuwe regeling zou vorm kunnen krijgen binnen de bijzondere bijstand. Binnen het huidige budget voor minimabeleid is na het ophogen van de inkomensnorm nog dekking van een kleine € 50.000. Voorgesteld wordt om de nieuwe regeling uit dit overschot te dekken. Daarnaast kan dekking gevonden worden in de extra middelen van Klijnsma, ter bestrijding van armoede bij kinderen en ouderen. Veel mensen uit deze doelgroep zullen pensioengerechtigd zijn, waarmee de besteding van deze middelen op zijn plek zijn. Voorgesteld wordt om van deze middelen € 20.000 te reserveren voor deze nieuwe regeling.

Met een compensatie van ongeveer € 300 per jaar, kunnen dan een kleine 235 aanvragen gehonoreerd worden. Ervan uitgaande dat hiervoor enkel mensen in aanmerking komen die chronisch ziek en/of gehandicapt zijn en die kunnen aantonen dat hun ziektekostenverzekeraar geen vergoeding kent voor de extra kosten, zou dit voldoende kunnen worden geacht.

5. Onderzoek naar mogelijkheden voor een minimaloket/cliëntondersteuning

Dit onderzoek kan veelal met gesloten beurzen plaatsvinden. Opgemerkt wordt dat een deel van deze ondersteuning nu al plaatsvindt bij Bureau Sociaal Raadslieden. Zij zijn, samen met Stichting Leergeld, de Voedselbank en Cordaad dan ook belangrijke partners in dit onderzoek.

Over de financiële consequenties van het oprichten van een loket is nu geen inschatting te geven. Dit zal in de verkenning worden meegenomen. De extra Klijnsmamiddelen zouden nog voldoende dekking kunnen bieden.

8.2 Overzicht na wijzigingen

	<u>uitgaven begroting</u>	<u>uitgaven na wijziging</u>	<u>dekking</u>
6434	1.117.000		1.117.000
- Voorzieningen	1.064.000	1.204.387	
- Indirecte kosten	53.000	65.613	
Klijnsmamiddelen ²			153.000
Totaal		1.270.000	1.270.000

Overzicht besteding extra Klijnsmamiddelen (inschatting)

• Aanvullende subsidie Stichting Leergeld	40.000
• Regeling chronisch zieken en gehandicapten	20.000
• Aanvullende activiteiten voor ouderen Meedoenregeling	10.000
• Preventie/schuld hulpverlening	20.000
• uitbreiding bereik	20.000
• Cliëntondersteuning/Minimaloket	<u>43.000</u>
	153.000

² De Klijnsmamiddelen zullen in het eerste kwartaal van 2017 aan productnummer 6434 (minimabeleid) worden toegevoegd.